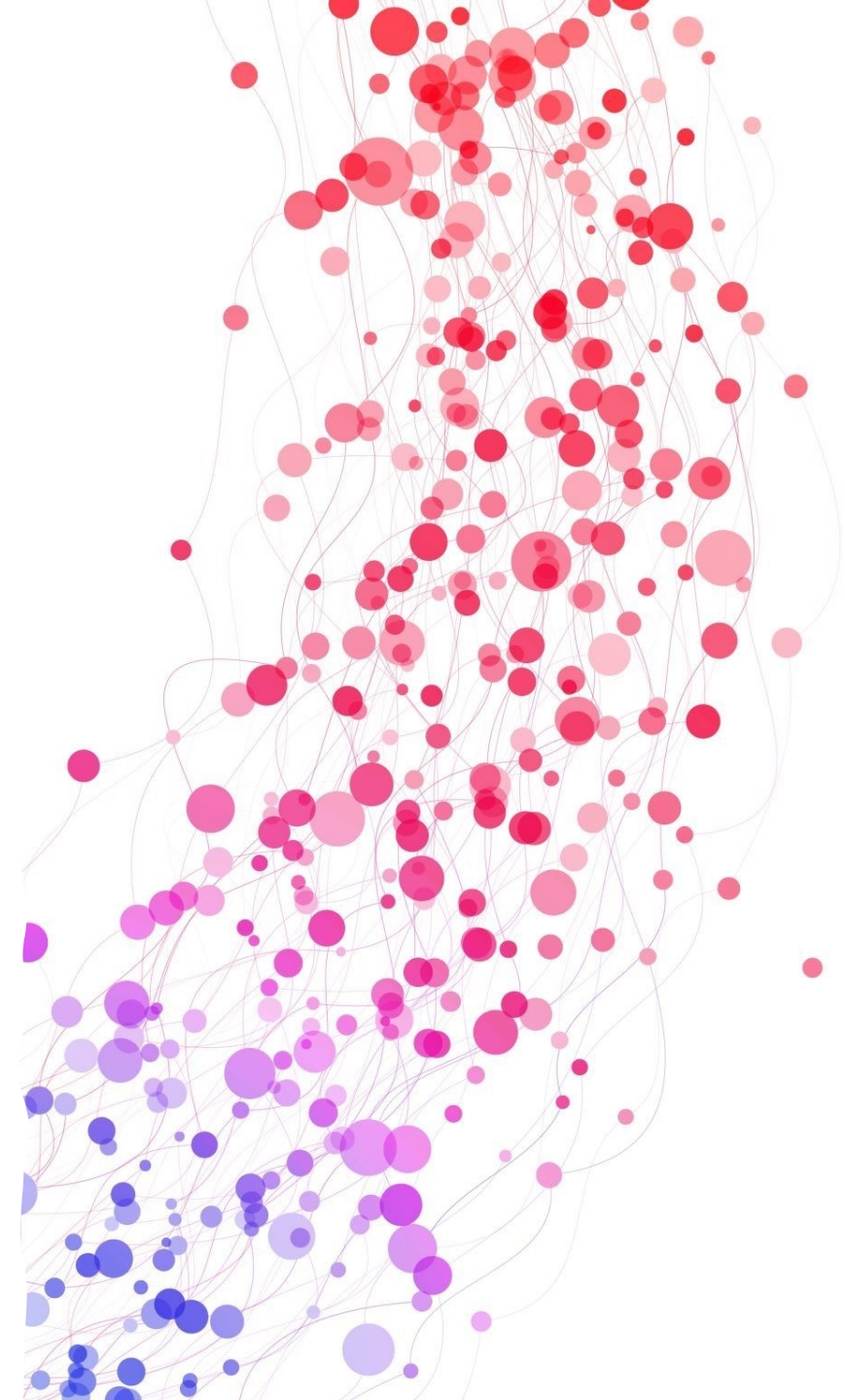

Hyvinvointialueiden nuorisovaltuustojen yhteinen kannanotto lasten ja nuorten sosiaali- ja terveystalveluiden rahoituksen turvaamiseksi

---

Taustaa kannanotolle ja tietoa siihen
osallistumisesta

tavoitteet ja toimenpiteet

Petteri Orpon hallituksen tavoitteena on sopeuttaa/leikata hallituskaudella sotekustannuksista 1,4 miljardin euron edestä (Yle 18.10.2023.) Hallitus on päättänyt myös porrastetusti hallituskauden aikana leikata valtiontukea sosiaali- ja terveysalan järjestöille yhteensä 130 miljoonan euron edestä (SOSTE 18.4.2024)

Etsivään nuorisotyöhön ja nuorten työpajatoimintaan kohdistettiin yhteensä 4,6 miljoonan euron leikkaukset. Lisäksi nuorisokeskusten toimintaan ja nuorten syrjäytymistä ehkäisevään Nuotta valmennukseen kohdistettiin 860 000€ leikkaus ja valtakunnallisten nuorisojärjestöjen rahoitusta vähennettiin 600 000€. (Into ry. 15.11.2023)

Jos nuorisotyöhön kohdistetaan muut aiotut leikkaukset (13,5milj. euroa) vuoteen 2026 mennessä, olisi tämä jo lähes 20% koko nuorisoalan valtion budjetista. Opiskelijoille tärkeään asumislisään kohdistuva leikkaus näyttäisi kutistavan 200€/kk heidän talouttaan eli noin 3245€/vuosi. Näiden lisäksi OAJ:n arvion mukaan ammatilliseen koulutukseen kohdistettu 100 miljoonan leikkaus vastaisi 1350 opettajan työn perumista tai 5000 kolmivuotisen perustutkinnon perumista. (Allianssi 18.4.2024).

Hallitus laatii erillisen lapsiin ja nuoriin liittyvän toimenpidepaketin, jolle osoitetaan pysyvästi 5 miljoonaa euroa. Pakettiin sisältyy lapsiasiainvaltuutetun esittämän lastensuojelun hybridimallin kehittäminen, lisärahoitusta koulu- ja oppilaitosnuorisotyölle, mielenterveyden matalan kynnyksen chat-palveluihin ja ensi- ja turvakodeille. Lisärahoitusta ohjataan myös nuoriso- ja jengirikollisuuden vastaisen ohjelman toimeenpanoon. Lisäksi hallitus päätti erillisestä 5 miljoonan kertaluontoisesta rahoituksesta koulukiusaamisen vastaiseen työhön. (Valtioneuvosto 16.4.2024)

Leikkausten mahdollinen vaikutus nuoriin

- Etsivään nuorisotyöhön ja nuorten työpajatoimintaan kohdistuneiden leikkausten arvioidaan vaikuttavan yhteensä 6000 nuoren syrjäytymiseen/ heille tarvittavan tuen ulkopuolelle jäämiseen (Into ry 15.11.2023). Valtiontalouden tarkastusvirasto on arvioinut, että yksi syrjäytynyt nuori kustantaa yhteiskunnalle 1,2 miljoonaa euroa muiden tukitoimien, palvelukustannusten ja saamatta jääneiden verotulojen muodossa. Viimevuoden lopussa syrjäytyneitä nuoria arvioitiin olevan noin 60 000. (Iltalehti 22.10.2023.)
- Jo ennen sosiaaliturvan leikkauksia nuoret olivat pienituloisuusasteessa muuhun väestöön verrattuna korkeammin edustettuna. Viidennes 16–19-vuotiaista ja 20–29-vuotiaista määrityy peruslaskelmissa pienituloiseksi. Leikkausten myötä 20–29-vuotiaiden pienituloisuusaste tulee kasvamaan 1,5 prosenttiyksikköä ja 16–19-vuotiailla, jotka asuvat usein vielä vanhempiansa luona kasvua tapahtuu 0,8 prosenttiyksikköä. (Kelan tutkimusblogi 23.1.2024.)
- Nuoruudessa on suurin riski mielenterveysongelmien puhkeamiselle. Noin $\frac{3}{4}$ osaa mielenterveyden häiriöistä ilmenee ennen 24. ikävuotta ja joka kolmannella korkeakouluopiskelijalla todetaan ahdistus- ja masennusoireita. Vuonna 2022 eläkkeelle jääneistä 16-34 vuotiaista 83 % joutui vetäytymään työelämästä mielenterveyden häiriöistä johtuen. Yleisesti ottaen näistä syistä eläkkeelle jäämisen kasvua on tapahtunut koko 2000 -luvun ajan. (Mielenterveyspooli 13.4.2024.) Tälläkään hetkellä hoitotakuu ei toteudu erityissairaanhoidon osalta ja on vaikeaa kuvitella miten tämä kaikki edellä mainittu mahtaa vaikuttaa nuoriin ja voiko näiden toimenpiteiden takia hallitusohjelmaan kirjattu lasten ja nuorten terapiatakuu myöskään toteutua.

Kannanoton taustoja

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen eli Soiten nuorisovaltuusto havahtui viime marraskuussa pidetyssä kokouksessa silloin heille esille tuotuihin mahdollisiin leikkaustoimenpiteisiin kyseisten palveluiden osalta ja päätöksenä oli lähteä selvittämään kiireaikatauluilla yhteisen kannanoton tekemistä yhdessä muiden hyvinvointialueiden nuorisovaltuustojen kanssa (Keski-Pohjanmaan nuorisovaltuusto 21.11.2023 § 61) Silloiset leikkaukset ja säästötoimenpiteet eivät kuitenkaan yhdelläkään hyvinvointialueella kohdistuneet suoraan lasten ja nuorten palveluihin. Asiaa pidettiin kuitenkin yleisesti tärkeänä ja siihen otettiin uudet lähtökohdat ja toimintatapa.

- Huhtikuussa 23.4.2024 järjestettiin yhteinen keskustelutilaisuus johon pyrittiin kutsumaan kaikki Suomen hyvinvointialueiden nuorisovaltuustojen jäsenet sekä heidän ohjaajansa. Tilaisuuteen mukaan saatiin nuoris-, liikunta- ja urheiluministeri Sandra Berqvist (RKP) joka vastasi omasta puolestaan mitkä hallituksen näkemykset ovat aiemmin esitettyihin leikkauksiin sekä säästötoimenpiteisiin ja mitä toimenpiteitä hallitus aikoo tehdä nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi. Ministeri Berqvistin toiveena oli että hyvinvointialueiden nuorisovaltuustot päätyisivät yhteiseen kannanottoon ja hän lupasi myös viedä sen eteenpäin hallitukselle tiedoksi.
- Keskustelutilaisuudessa määriteltiin tarkemmin vielä ajatukset kannanoton työstämisen suhteen ja sovittiin ns. "marssijärjestys" asian eteenpäinviemiseksi. Hyvinvointialueiden nuorisovaltuustojen jäsenille tarjotaan mahdollisuus sanoittaa ajatuksensa kannanottoon kokoamalla niitä kyselyn avulla sekä lisäksi kannanotto kootaan kokonaisuudessaan myöhemmin järjestettävässä etätyöpajassa johon kaikki hyvinvointialueiden nuorisovaltuustojen jäsenet ovat tervetulleita osallistumaan. Työpajaa on ohjaamassa/toimintaa tukemassa Soiten nuorisovaltuuston asioiden määräaikainen valmistelija Jaakko Kinnunen

Kannanoton tavoite

- Tämän kyseisen kannanoton varsinaisena tavoitteena ei ole vastustaa aiottuja tai tehtyjä leikkauksia. Suomen velkataakka on kasvanut jo yli 150 miljardiin euroon ja tuota taakkaa tulee keventää, jottei se jossain välissä tulisi tuleville sukupolville maksettavaksi kerrallaan kokonaisuudessaan korkojen kera. Tarkoituksena ei ole myöskään osoittaa kritiikkiä hallituspuolueille sillä nuorisovaltuustot sitoutuvat toiminnassaan olemaan puoluepoliittisesti neutraaleja vaikuttamistoimielimiä
- Tiedossa on, että hyvinvointialueet ovat hallinnollisesti itsemääräämisoikeutettuja, mutta rahoituksensa ne saavat valtion hallinnolta. Samoin myös valtion hallinto pitkälti sanelee hyvinvointialueiden palveluiden velvoitteet sekä toiminnan tavoitteet
- Kannanoton syvimpänä tarkoituksena on tuoda esille se, että hyvinvointialueiden nuorisovaltuustot/nuorisovaltuutetut osoittavat omin sanoin huolensa niiden Suomalaisten lasten ja nuorten puolesta, jotka heikon asemansa vuoksi ehdottomasti tarvitsevat tukea hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveyspalveluiden kautta. Kannanoton tavoitteena on herätellä valtion hallintoa huomiomaan kyseisten palveluiden merkitys koko Suomen tulevaisuuden kannalta ja pohtia mahdollisia keinoja sen riittävän rahoituksen takaamiseksi. Samalla halutaan myös osoittaa hyvinvointialueiden nuorisovaltuustojen aktiivinen työote lasten ja nuorten elinolojen parantamisen eteen
- Kannanotto on tarkoitettu työstää valmiiksi 11.6. mennessä jonka jälkeen se lähetetään sovitusti eteenpäin ministeri Berqvistille sekä keskustelutilaisuudessa sovitusti myös sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juusolle (PS) Kannanotto tulee toivon mukaan huomioiduksi ennen mahdollisesti syksyllä pidettävää kehysriihää.

001 osallistumi nen

- Kannanottoon voit osallistua vastaamalla 18.6. klo 12:00 mennessä forms lomakkeelle joka löytyy tästä linkistä: <https://forms.office.com/e/8vBZT7SgWe> sekä seuraavan dian erillisestä QR-koodista
- Vaihtoehtoisesti voit myös osallistua Teamsin välityksellä pidettävään etätyöpajaan joka pidetään 11.6. klo 18:00 alkaen. Teams kokoukseen pääset liittymään tämän linkin kautta: [Liity kokoukseen nyt](#)
- Sikäli jos näiden asioiden suhteen heräsi kysymyksiä niin voit ottaa yhteyttä jaakko.kinnunen@veteli.fi tai 050 5790 173

Lasten ja nuorten sosiaali- ja
terveyspalveluiden rahoituksen
turvaaminen

